

Marten Koiter

Van melkvee schakelde Marten Koiter om naar herefords, waarbij de genetisch hoornloze kudde ingezet wordt voor natuurbeheer. Koiter ontvangt hiervoor een vergoeding per hectare.

Ras:	polled hereford
Aantal stuks:	190
Aantal kalvingen:	100
Hoeveelheid land:	127 ha gras- en natuurland

Marten Koiter verruult zijn melkkoeien voor Deense hoornloze herefords

Natuurbegrazing als kans

Met 45 hectare akkerbouw, 127 hectare gras- en natuurland en zo'n 190 herefords is het bedrijf van Marten Koiter in Eexterzandvoort eigenlijk een modern gemengd bedrijf. 'We willen de fokkerij op een hoger niveau tillen en werken met een 100% stamboekkudde', zegt de veehouder over zijn doel met het vleesvee.

tekst **Alice Booij**

Wie aan komt rijden bij het bedrijf van Marten Koiter in Eexterzandvoort, verwacht eigenlijk een melkveebedrijf. De grote, nieuwe stal met open zijanten is een echte blikvanger. Bij de tweede aanblik is echter ook de vlag van de Dutch Hereford Society zichtbaar. Hier worden herefords gehouden, maar dan wel op een professionele bedrijfsmatige manier.

'We hadden wel melkvee', vertelt Koiter over de geschiedenis van het bedrijf. 'Met 100.000 kilo melkquotum en de koeien op de grupstal moesten we voor de toekomst keuzes maken. Het melkveebedrijf uitbreiden zou een flinke investering vragen, zodoende ben ik gaan nadenken over alternatieven.'

Langdurige pacht

Er deed zich een bijzondere kans voor om 80 hectare natuurland bij het bedrijf te pachten. 'Zo ontstond het idee om over te schakelen naar vleesvee', vertelt Koiter, die wel een paar jaar bezig is geweest om het hele plan te realiseren. 'We konden pachten van de Watermaatschappij Drenthe, maar die dacht aan reguliere pachtcontracten van hooguit zes jaar. Dat bood voor ons te weinig continuïteit.'

De veehouder stak veel tijd in praten, vertrouwen winnen en het doorlopen van het hele bedrijfsplan dat hij had ge-

De herefords zijn gemakkelijke, sobere dieren, die goed bij natuurbeheer passen

Hoornloze herefords werken een stuk veiliger en gemakkelijker

schreven. 'We hebben nu goede afspraken gemaakt met een erfpachtcontract voor 26 jaar en krijgen een vergoeding per hectare. Dat gaf ons genoeg zekerheid om het bedrijf om te gooien naar vleesvee.'

Koiter bouwde in 2009 een nieuwe potstal voor koeien en de jaren erna nog een werktuigberging en openfrontjongveeststal. 'Die investeringen konden we doen dankzij de langetermijnafspraken', benadrukt hij nog eens. 'Pacht betalen kan alleen als je al een stal hebt, maar wij moesten alles helemaal nieuw opzetten. Met de negatieve pacht prijs kiezen we samen voor continuïteit. De kudde zorgt voor een goed beheer van de grond, wat de weidevogels stimuleert en wij hebben een bedrijf met toekomst.'

Hereford: gemakkelijk en sober

Voor Koiter was de keuze voor het type vleesveeras gemakkelijker dan de pacht verwerven. 'Het moest een sober en gemakkelijk ras worden, maar wel met de eigenschap echt vlees aan te kunnen zetten.' Al snel kwam hij bij de herefords terecht. 'Ze zijn mooi en opvallend om te zien, met alle toeristen hier in de regio is dat een prettige bijkomstigheid.'

Hij toog naar Denemarken en kocht er 73 drachtige vaarzen en jonge koeien om zijn veestapel mee op te bouwen. 'Ik ben meer gecharmeerd van de lange en ruime herefords die ze daar hebben dan in Groot-Brittannië. Bovendien kon ik zo ook een hele veestapel hoornloze dieren kopen, dat werkt een stuk veiliger en gemakkelijker.' Het enige waar Koiter tegenaan liep in het tweede jaar was de ziektedruk. 'We kregen last van rotacoronavirus bij de kalveren, nu enten we de koeien hiertegen. Ook kregen we met leverbot te maken, hoewel we daar bij de schapen nooit last van hadden.' Voor nieuwe stieren ging de veehouder vorig jaar naar Zweden. 'Daar zijn stieren met heel ander bloed; in Zweden werken ze veel met Canadese herefords. Zo heb ik meteen geen last van inteelt.'

Inmiddels is de Vrederijkveestapel gegroeid naar 190 dieren, waarvan zo'n 100 moederdieren. 'We selecteren de niet-stamboekdieren uit', geeft Koiter de huidige strategie aan. 'We streven naar een 100% stamboekveestapel. De vraag naar vrouwelijke stamboekherefords is groter dan het aanbod, niet alleen in Nederland, maar ook uit het buitenland is er vraag.' Zelfs de koeien die bij de slager

eindigen, brengen nog een prima prijs op. 'Voor een slachtkoe is dat 1300 euro, weer een meevaller ten opzichte van de begroting.'

Meer veldleeuwerik

Ondertussen voldoen de herefords ook prima in het natuurgebied. De ruige stal mest uit de potstal gaat in het voorjaar over de graslanden en daar profiteren de weidevogels van. 'We maaien pas na 15 juni en 1 juli', geeft Koiter – jager en natuurliefhebber – het weidevogelbeheer weer. 'De steltlopers, zoals de grutto, hebben het moeilijk, ook bij ons. Maar de zeldzame veldleeuwerik neemt in aantal toe.'

Eigenlijk leent de bedrijfsopzet en de omgeving zich ervoor om meer met het vlees van de herefords te doen, bijvoorbeeld door huisverkoop. 'Dat kost me te veel tijd', aldus Koiter, die er wel serieus over heeft nagedacht. 'Eigenlijk is de marge ook te klein. We hebben hier ook nog schapen en 45 hectare akkerbouw, dus werk genoeg. Als we al naar verbreding zoeken, dan bouwen we nog een stal erbij om de stierkalveren langer aan te houden en ze voor de fokkerij te verkopen. Daar zit meer rendement in.'